

Curriculum vitae de Joan Miró i Ferrà

MIRÓ FERRÀ, JOAN (Barcelona 1893 - Palma 1983). Pintor, escultor i ceramista. D'arrels mallorquines, la seva família materna provenia de Sóller, on el seu avi era fuster ebenista. Estudià (1907) a l'Escola de Comerç de Barcelona, i treballà (1910) com a administratiu en una adrogueria, al mateix temps que assistia a classes de dibuix i pintura a l'escola de Llotja, on fou deixeble de Josep Pascó i de Modest d'Urgell. El 1911, després de passar una temporada a la propietat familiar de Mont-roig, al Camp de Tarragona, per refer-se d'una llarga malaltia, una depressió nerviosa i, després, unes febres tifoïdes, prengué definitivament la decisió de dedicar-se a l'art. El 1912 assistí a l'escola de pintura que Francesc Galí dirigia. De 1915 és el quadre *Platja de Cambrils*, de clar estil fauvista, que el diferencià dels altres alumnes. Abandonà l'escola de Francesc Galí, tot i que freqüentava el Cercle de Sant Lluc per dibuixar amb model viu. Allà conegué Antoni Gaudí, Joan Prats, Enric Ricart i Josep Francesc Ràfols, entre d'altres artistes. El 1916 orientà definitivament la seva obra cap a l'avantguarda. Després de la primera exposició a Barcelona, a la galeria Dalmau, que no fou acollida amb gaire entusiasme per la crítica, viatjà a París, on conegué Pablo Picasso, a l'amistat del qual fou fidel tota la vida. El 1921 exposà per primera vegada a París, a la galeria La Licorne, exposició organitzada per Josep Dalmau i presentada per Maurice Raynal. A París, féu amistat amb Tristan Tzara, Pierre Reverdy i Max Jacob i participà en les reunions del grup dadà. D'aquesta època són les obres *Ballarina espanyola* i *La taula*. L'estiu de 1923, a Mont-roig, copsà una nova manera de veure l'art. Inspirat pels poetes surrealistes francesos, els quals proposaven l'automatisme psíquic, que pretenia expressar de qualsevol manera el funcionament real del pensament, va comprendre la possibilitat d'interpretar l'art com si fos poesia. Decidí de no reflectir el paisatge amb idees preconcebudes, sinó que el paisatge arribàs a ell, tal com es manifesta a *La Masia*, l'obra que representa millor aquesta idea. El 1924 fou un dels signants del manifest surrealista i realitzà dues obres transcendents en la seva evolució *El pagès català* (1925) i *El carnaval de l'arlequí* (1924-25). Aquell mateix any, i amb Max Ernst, féu els decorats del ballet *Romeu i Julieta*, estrenat a Montecarlo. El grafisme, que era una de les més importants característiques de la seva obra, aconseguí el punt culminant a *Interiors holandesos*. El 1929 es casà amb Pilar Juncosa. Per al pintor, els dos pols d'inspiració eren Mont-roig, que era la terra on es podia arrelar i on podia trepitjar fort, i Mallorca, que constituïa el cel i les constel·lacions per construir el seu somni. El 1930 féu la primera exposició a Nova York, a la galeria Valentine. El 1931, en néixer la seva filla Maria Dolors, establí la seva residència entre Barcelona i París. El mateix any exposà a la galeria Berheim les seves escultures-objectes o construccions. Passà la guerra civil a París. Amb motiu de l'enfrontament bèl·lic féu el cartell *Aidez l'Espagne* i un gran quadre, desaparegut, *El segador*, per al pavelló de la República espanyola a l'Exposició Universal a París (1938). El 1939 s'instal·là a Varengeville (Normandia, França), on començà la sèrie de les *Constel·lacions*, que acabà (1941) a Palma, quan s'hi traslladà (1940) per causa de la invasió alemanya de França. Amb les *Constel·lacions* intentava una evasió poètica, mentre la guerra assolava el món. El 1941 el Museu d'Art Modern —MOMA— de Nova York organitzà una gran mostra antològica, en el catàleg de la qual s'hi incloïa un estudi de J.J. Sweeney. Al final de 1942 tornà a viure a Barcelona. Devers 1945 començà la seva col·laboració amb el ceramista català Llorenç Artigas, amb el qual féu els murals (1957) de la UNESCO, el de la Universitat de Harvard (1960), el d'Osaka (1970) i de l'aeroport de Barcelona (1976). El 1947 viatjà per primera vegada als Estats Units, amb motiu de l'exposició a la galeria Pierre Matisse, on exposava regularment des de 1940. El 1954 li fou atorgat el Premi de Gravats de la Biennal de Venècia i el 1959, el Guggenheim, concedit de mans del president dels Estats Units, Eisenhower. El decenni dels setanta féu una sèrie de tapissos amb Josep Royo i Carola Torres. Al llarg de la seva vida col·laborà amb gravats i litografies en molts de llibres de bibliòfils, entre els quals destaquen *L'arbre des voyageurs* (1930), de Tristan Tzara; *Femmes* (1966), amb textos de Claude Simon, i *Càntic al sol*, dedicat a sant Francesc d'Assís. Diverses i nombroses han estat les exposicions antològiques organitzades arreu del món, com a la Tate Gallery, de Londres (1964), Tokio (1966), Barcelona (1969), primera exposició antològica feta a Espanya, i París (1962, 1973 1985). El 1976, s'inaugurà el Centre d'Estudis d'Art Contemporani-Fundació Joan Miró, a Barcelona, obra del seu amic Josep Lluís Sert. S'hi mostren, entre d'altres, les obres de la col·lecció de Joan Prats. El 1976, el Govern espanyol li concedí la Medalla d'Or al Mèrit al Treball i, el 1978, la del Mèrit al Turisme.

El 1991, a Frankfurt, s'organitzà la mostra *Picasso, Dalí, Miró: el naixement de l'art modern a Espanya*. El 1993, amb motiu del centenari del seu naixement, s'organitzaren nombroses exposicions antològiques, de les quals destacaren la del Museu d'Art Modern de Nova York (EUA) i la de la Fundació Miró de Barcelona. La relació de l'artista amb Mallorca prové dels primers anys de la seva infantesa, quan passava algunes setmanes d'estiu a Palma i a Sóller. D'aquella època recordava els viatges amb el vapor correu, els blaus de la mar i el vol ràpid de les cuques de llum i conservava l'admiració pels siurells, que li inspiraren algunes escultures. La importància de Mallorca en l'obra mironiana es pot resumir en tres èpoques. La primera, la infantesa i la joventut, són representades per les vacances a l'illa, de les quals queden alguns dibuixos, i l'amistat amb el pintor Bartomeu Ferrà. D'aquesta amistat es conserven les cartes de Miró, que ofereixen una magnífica visió de l'ambient artístic i polític de la segona dècada del segle XX, algunes de les quals són reproduïdes al llibre *Miró i Mallorca* (1984), de Pere A. Serra. La segona, el seu matrimoni amb Pilar Juncosa, és la maduresa. En abandonar París, per causa de la invasió nazi (1940), s'instal·là a l'illa, on acabà la sèrie de les *Constel·lacions*. La tercera és, alhora, la plenitud i l'envelliment. Aquest envelliment sempre fou més físic que intel·lectual, ja que la força de l'art sempre fou present, fins i tot en els darrers gravats fets, en col·laboració amb Joan Barberà, a l'estudi de Son Boter. Aquesta darrera època començà devers 1956, en acabar-se les obres de l'estudi dissenyat pel mateix Josep Lluís Sert. El 1957 Camilo José Cela li dedicà a la revista *Papeles de Son Armadans* un número especial, que l'artista il·lustrà. El 1967 el diari *Majorca Daily Bulletin* li'n dedicà un altre, en el qual col·laboraren un gran nombre d'intel·lectuals mallorquins. El 1968 l'Ajuntament de Palma el nomenà fill adoptiu. El 1970 féu la primera exposició a Palma, a la sala Pelaires. El 1972 exposà, també a la sala Pelaires, la sèrie de litografies *Homenatge a Joan Prats*. El 1973 s'edità *El vol de l'alosa*, en què denou poetes de l'illa participaren amb un poema. El 1978, amb motiu del seu 85è aniversari, l'Ajuntament de Palma organitzà, a la Llonja, una mostra antològica, que fou inaugurada pels reis d'Espanya. Paral·lelament, el Casal Solleric acollí una mostra de 365 artistes que li reteren homenatge. El mateix any s'estrenà al Teatre Principal de Palma l'obra *Morí el Merma*, amb decorats i figurins de l'artista. En aquella dècada dels setanta, féu dues sèries de gravats dedicats a l'illa, Mallorca, editada per la sala Pelaires, i *El pi de Formentor*, editada per Quatre Gats i inspirada en el poema de Miquel Costa i Llobera. Tengué interès a crear a Palma una fundació, per a la qual oferí la casa de Son Boter, que emprava com a estudi d'escultura, el local fet per J. L. Sert i els utilitzats per a gravat i litografia, una àmplia extensió de terrenys i totes les obres que en morir estiguessin sense signar i acabar. L'edifici de la Fundació Pilar i Joan Miró a Mallorca fou inaugurat el 1992. El mateix any el Casal Solleric organitzà l'exposició "En Miró de Mallorca" i el 1993, el Centre Cultural Contemporani Pelaires acollí la mostra "Lluna Miró: un segle". A Palma, hi ha dues escultures de bronze donades per l'artista, una, a l'Hort del Rei, titulada *Dona*, i l'altra, *Personatge*, al carrer Jaume III. Té una avinguda dedicada a Palma. Entre la nombrosa bibliografia dedicada a l'estudi de l'obra i la vida de Miró destaquen *L'oeuvre de Joan Miró* (1934) de Christian Cervos; *Joan Miró* (1941) de James Johnson Sweney; *Miró y la imaginación* (1941) d'Alexandre Cirici Pellicer; *Joan Miró i el seu temps* (1957) de Joan Teixidor; *Joan Miró, la vie et l'oeuvre* (1961) de Jacques Dupin; *Miró* (1970) de Roland Penrose; *Joan Miró* (1970) de Michel Tapié; *Miró, vida i gest* (1973) de Josep Melià; *Conversations avec Joan Miró* (1977) de Georges Rayllard; *Miró mirall* (1977) d'Alexandre Cirici Pellicer; *Miró, colpir sense nafrar* (1978) de Pere Gimferrer; *Joan Miró* (1983) de Rosa Maria Malet; *Miró y Mallorca* (1984) de Pere A. Serra i Joan Miró (1984) de Guz Werlen. (PS)